

Analytické a statistické modely boje

(Poznámky k připravovanému vojensko-
odbornému semináři)

Podplukovník
Ing. Stanislav Chromec, ČSČ.

Úměrně s růstem specifické váhy vojenské vědy v oblasti řízení ozbrojeného zápasu vystupují do popředí i **metodologické problémy**. Vojenská věda, která je otevřeným abstraktním systémem proměnlivé struktury, vyvíjejícím se ve smyslu všeobecného společenského pokroku, reaguje na pohyb poznání především tak, že postupně překonává rozpory ve své logické výstavbě a umožňuje relativní intenzivní **krystalizování teorie**. V souvislosti s tím některá obecná konstatování vojenské vědy se opouštějí nebo vyvracejí, přičemž v rodícím se novém pojetí působí nutně prvky starých, tradičních představ, kategorií i analytických nástrojů, které stojí v protikladu s novými nebo zdokonalenými představami, kategoriemi a metodologickými prostředky.

K odstranění mezer (resp. k částečnému odstranění mezer) v obecných znalostech o některých analytických nástrojích, které má dnešní vojenská věda k dispozici, má přispět **vojenskoodborný seminář k otázkám analytického a statistického modelování boje**. Tuto vojenskoteoretickou akci pořádá oddělení matematického modelování Výzkumného ústavu řízení a automatizace ČSLA (VzÚ 401) v dubnu 1969.

Základní teoretický materiál, který bude předmětem jednání účastníků semináře, je soustředěn ve Sborníku VzÚ 401 čís. 5/1968 „**Analytické modely boje**“. Tato práce je výsledkem úsilí tříčlenného zpracovatelského kolektivu vědeckých pracovníků 2. oddělení (podplukovník Ing. M. Rybář, kapitán Ing. J. Nesvorný, nadporučík B. Louvar, promováný matematik). Ve Sborníku jsou systematicky utříděny a tvůrčím způsobem shrnuty (resp. modifikovány) soudobé poznatky o obyčejných diferenciálních deterministických i stochastických modelech boje a parciálních diferenciálních deterministických modelech boje. Výklad je doprovázen řadou ilustrativních řešených příkladů. V závěrečné části Sborníku jsou soustředěny popisy programů všech základních analytických modelů boje pro číslicový i analogový počítač (EPOS-1, MEDA-T). Díky tomu dostávají vědecko-pedagogičtí pracovníci do rukou analytické prostředky, které jsou téměř **bezprostředně využitelné**. Všechny popsané analytické modely vševojskového boje sice vyžadují poměrně značné zjednodušení originálu, avšak nehledě na vysoký stupeň abstrakce a dosti hrubou aproximaci skutečného vševojskového boje jsou vhodné ke konstruování exaktních důkazů o platnosti základních principů vedení soudobého boje, jako jsou např. princip ekonomie sil, princip lokální

převahy, princip momentu překvapení apod. Analytických modelů lze použít i při analýze ozbrojených sražení minulosti. Vhodná interpretace popsanych analytických nástrojů vytváří předpoklady pro myšlenkové pochopení podstatných souvislostí zkoumaných historických procesů a zpětné vysvětlení jejich vnější podoby i jevového průběhu. Může tak poskytnout vědomí souvislostí, bez nichž se žádná teorie nemůže konstituovat. Z těchto důvodů může být připravovaný seminář **přitažlivý i pro pracovníky z oblasti dějin vojenského umění.**

To vše vytváří souhrn dobrých důvodů pro vyslovení předpokladu, že **Sborník VZÚ 401 č. 5/68 patří k takové vědecko-pedagogické produkci, která může mít pozitivní vliv na rozvoj vojenskoteoretického myšlení v ČSLA.**

Na semináři bude věnována pozornost i **statistickému modelování boje**, které získalo ve vojenském světě značnou oblibu, neboť poskytuje přijatelné (tj. přijatelně přesné) odpovědi na otázky teorie, ale i praxe. Účastníci semináře budou přehledně seznámeni s charakteristikami zahraničních modelů CARMONETTE, KOMPASS, CENTAUR, LEGION atd. a také s dosavadním stavem prací na statistických modelech boje, konstruovaných ve VZÚ 401.

Přiměřená pozornost bude usměrněna i na **řešení otázek, souvisejících s možnostmi praktického využití analytických a**

statistických modelů boje v pedagogickém procesu vojenských vysokých škol (VA AZ, VPA KG). Předmětem diskuse bude návrh na přizpůsobení struktury vysokoškolského studia na velitelských, resp. vojensko-politických směrech ve prospěch rozvoje tvůrčího vojenskoteoretického myšlení posluchačů.

Při přípravě programu semináře bylo přihlédnuto k zatím neuspokojivé situaci v oblasti využití metod operačního výzkumu v ČSLA. Organizátoři se rozhodli využít semináře k prodiskutování otázek, které souvisejí s eventuálním ustavením celoarmádní organizace, jež by sdružovala všechny důstojníky, praporčíky a občanské pracovníky, kteří pracují v oblasti operačního výzkumu. V průběhu semináře by mohl být ustaven přípravný výbor, který by měl řešit dva zásadní úkoly:

- připravit ustavující konferenci Vojenské společnosti pro využití metod operačního výzkumu;

- vytvořit předpoklady pro pozdější splynutí této společnosti s obdobnou civilní institucí, a to na federativním principu.

Vojenská společnost pro využití metod operačního výzkumu by měla přispět k cílevědomému a soustředěnému vynakládání úsilí vědecko-pedagogických kolektivů, a to jak v oblasti získávání, zpracování a předávání vědeckých informací, tak i při praktickém využívání metod operačního výzkumu.

Vojenskoodborný seminář, organizovaný 2. oddělením Výzkumného ústavu řízení a automatizace, je prvním pokusem o soustředění poznávacího úsilí ČSLA v oblasti modelování bojové činnosti vojsk a o transformaci nashromážděných poznatků do pedagogického procesu vojenských vysokých škol. V podtextu celé této akce je cílevědomá a perspektivně založená snaha ústavu **konstituovat postupně matematickou teorií vojenského umění a přispět tím k zacelování mezer v logické výstavbě moderní vojenské vědy.**

СОДЕРЖАНИЕ

Генерал-майор в отставке Ян Кнотек	
Стратегия на перекрестке	3
Кандидат общественных наук – подполковник Ладислав Копецки	
XIII. съезд КПЧ и военная доктрина ЧССР	10
Кандидат общественных наук – подполковник Милослав Броумски	
Влияние научно-технического развития на развитие военной техники	15
Подполковник Карел Рихтер	
К вопросу нормализации военной терминологии	21

ВОЕННОЕ ИСКУССТВО

Кандидат военных наук – полковник Рихард Пекаряж, подполковник Станислав Квасничка, подполковник Ярослав Шебек, майор Йосиф Неруда, старший лейтенант Петр Шмиедбергер	
Автоматизированные системы управления	25
Подполковник Богумил Чижек	
Оперативная маскировка фронтовой авиации	49
Подполковник Ян Славик	
Разведка и обезвреживание ядерных мин	57
Подполковник Станислав Тешински	
Использование водных путей сообщения	67
Подполковник Ладислав Помикалек	
К вопросу снабжения войск водой в ходе войны	74

ИНФОРМАЦИИ

Проблемы ведения боевых действий в безъядерном периоде войны	79
Кандидат экономических наук – подполковник Зденек Нехвилье	
Оружейно-экономическая концепция Франции	84

VYDAVATELSTVÍ ČASOPISŮ MNO

v němž vychází padesát společenských,
zájmových a odborných časopisů, má od
1. dubna 1969 nový název

VYDAVATELSTVÍ „MAGNET“



Vydává ministerstvo národní obrany ve Vydavatelství časopisů MNO,
n. p., Praha 1, Vladislavova 28.

Vychází v Redakci vojenských odborných časopisů, šéfredaktor plukovník Ing. Branislav
RAPOŠ, tel. 091/2293, zástupce plukovník Ing. Jindřich MALINA, tel. 091/2611.
Redakce Praha 1, Jungmannova 24.

Administrace Praha 1, Vladislavova 26, tel. 234356-9. Vychází 10× ročně.
Rozesílána podle zvláštního rozdělovníku.

Tiskne Naše vojsko, závod 01 Praha.

Redakce [tel. 091/2611; 234356-9 l. 380]. Plukovník Ing. Jindřich Malina [vedoucí
redaktor], podplukovník Ing. Vladimír Grubner, podplukovník Josef Hekl,
Marie Melicharová [technická redaktorka].

Redakční rada: plukovník Ing. Miloš Brabenec, CSc., podplukovník Ing. Miloš Doležal,
plukovník Ing. Ladislav Hálek, generálmajor Ing. Pravoslav Kalický, generálmajor
v záloze Ing. Jan Knotek, plukovník Ing. Josef Lázinka, plukovník Ing. Vojtěch Ma-
chulda, CSc., generálmajor doc. Ing. Václav Matička, CSc., plukovník Ing. Karel Pezl,
plukovník gšt. Ing. Josef Průša, CSc., plukovník Ing. Jan Raban, plukovník gšt. Ing.
Zdeněk Skopal, plukovník gšt. Ing. Ladislav Soukal, plukovník gšt. Ing. Jaroslav
Vinkler, generálporučík Ing. Václav Vitanovský, generálmajor Ing. Jan Voštěra,
plukovník Ing. Jiří Zelenka, podplukovník Ing. Milan Ždímal, plukovník Ing. Jaro-
mír Žitek.

Ročník XIX. Toto číslo vyšlo v dubnu 1969